

PECULIARITIES OF STEFAN ZWEIG'S WORKS

Asomiddinova Gulbarno Alijonovna

a.g.alijonovna@pf.fdu.uz

German teacher at Fergana State University

Annotation. In this thesis, the researcher looks at the work of the great Austrian writer, the master novelist Stefan Zweig, and talks about the uniqueness of his short stories, emphasizing that there is no writer whose works fully reveal the spiritual experiences of the characters.

Keywords: Humanistic ideas, realistic style of writing, novella, inner state, psychological contradictions.

Stefan Tsvayg asarlarining o'ziga xos hususiyatlari

Asomiddinova Gulbarno Alijonovna

a.g.alijonovna@pf.fdu.uz

Farg'ona davlat universiteti o'qituvchisi

Annotatsiya. Ushbu tezisdagi tadqiqotchi buyuk Avstriya yozuvchisi, moxir novellist Stefan Tsvayg ijodiga nazar solib, uning novellalarining o'ziga hosligi haqida so'z yuritib, ijodkor asarlari personajlarning ruhiy kechinmalarini to'laqonli ochib bergan, teran xis qilgan yozuvchi yo'qligini ta'kidlab o'tadi.

Kalit so'zlar: Insonparvarlik g'oyalar, realistik maktub uslubi, novella, ichki holat, psixologik ziddiyatlar.

S. Tsvayg Vena shahrida, badavlat burjua oilasida tug'ilib o'sgan, a'lo ta'lim olgan, erta yozuvchi sifatida tanilgan. O'ttiz yoshida uning shon-shuhrati nemis tilli mamlakatlari chegaralarini kesib o'tdi va uni tezda Evropa va jahon adabiyotining taniqli vakiliga aylantirdi. Tafakkurli va halol rassom Tsvayg butun ijodi bilan insonparvarlik g'oyalarini himoya qildi.

Adabiy faoliyatining boshida Stefan Tsvayg o'zini she'riyat, drama va romanchilikda sinab ko'rди. Ilk asarlarida simbolizm, impressionizm ta'sirini uchratish mumkin. Ammo bu vaqtda ham Tsvaygning dastlabki davr hikoyalarida eng aniq namoyon bo'lgan realistik maktub uslubiga qiziqishi aniq bilinadi. Paydo bo'lgan fashizmdan jahon madaniyatini himoya qilish haqida gapirgan Tsvayg 20-yillarda asosan o'tmishning buyuk shaxslari haqida biografik eskizlar yoza boshladi. Bu asarlar 1920-1928 yillar "Dunyo quruvchilari" umumiy nomi ostida birlashdi. Avstriya fashistlar Germaniyasi tomonidan bosib olingandan so'ng, Tsvayg avval Angliyaga, so'ngra Janubiy Amerikaga, yani Braziliyaga hijrat qildi va u erda o'z joniga qasd qildi.

Yozuvchining sevimli janrlaridan biri hikoya va novellalar edi. Tashqi voqealar qisqa novellalarda psixologik intriganing rivojlanishi yoki burilishi uchun sabab yoki turtki bo'lib xizmat qiladi. Syujet tarangligi harakat dinamikasi bilan emas, balki personajlarning ruhiy kechinmalarini mohirona yetkazib berish, ularning ichki holatini nozik va aniq tahlil qilish bilan belgilanadi. Yozuvchining ko'pgina novellalari psixologik ziddiyatlar tasviri asosida qurilgan bo'lib, asta - sekinlik va katta mahorat bilan qaxramonlar qalb kechinmalarini ifodalab beradi. "Amok", "Noma'lum ayol maktubi", "Ko'rinmas to'plam", "Jeneva ko'lidagi epizod" va boshqa ko'plab novellalari Tsvaygning inson psixologiyasini chuqur bilimdoni ekanligini ko'rsatadi.

Stefan Tsvayg ijodida tarixiy asarlarga xam muhim o'rin beriladi: "Magellanning jasorati" - buyuk geografik kashfiyotlar davrini tasvirlaydigan kitob bo'lib, asarning markazida buyuk iroda, mardlik va jasorat sohibi Magellan turadi. U aql bovar qilmaydigan qiyinchiliklar bilan sayohat qilib, ajoyib geografik kashfiyot qiladi. Magellanning ajralmas va yorqin qiyofasi Tsvaygning eng katta ijodiy muvaffaqiyatlaridan biridir.

"Insoniyatning yulduzli soati" nomi bilan birlashtirilgan o'n ikkita tarixiy miniatyurada Tsvayg zamonaviy tarixning eng muhim epizodlaridan foydalanadi: jang maydoniga kech qolgan, Vaterloda Napoleon armiyasining taqdirini belgilagan

marshal Grusha fojiasi, Gyotening "yulduzli soati": shoir o'zining so'nggi sevgisining qayg'usi va ulug'vorligini ifodalagan sherning yaralishi, Kaliforniyani kashf etgan va "oltin bezgagi" qurboniga aylangan general Zutterning fojiali taqdiri, Dostoevskiyning qatl etilishini kutayotganiligidagi qiyofasi, 1912 yil 18 yanvarda kapitan Skott va uning hamrohlari tomonidan Janubiy qutbni zabt etilishi va Amundsen ulardan birinchi bo'lib bu yerlarga kelib bo'lganligini bilib olishlari-bular xammasi buyuk shaxslarni hayotidagi muhim voqealardir. Tsvaygning tarixiy miniatyuralari kompozitsiya, uslub va til jihatidan mukammal bo'lib, ularning ba'zilar shaffof nasrda yozilgan epik hikoya tarzida qurilgan bo'lsa, boshqalari dramatik sahna ko'rinishlari yoki she'r tarzida yaratilgan. Tsvaygni nafaqat insoniy his-tuyg'ularning keskinligi va shiddati o'ziga tortar edi. Avvalo, u insonparvar edi, o'z e'tiqodini doimiy ravishda takidlab turardi. Tarix taraqqiyotining nomuvofiqligini, insoniyat madaniyatining abadiy bo'linishini ta'kidlab, u doimo ozodlikni, aqlni, insonparvarlikni mustabidlik va zo'ravonlikdan himoya qildi. "Apokalipsisning barcha rangpar otlari mening hayotim orqali o'tdi," deb yozgan Tsvayg, "inqiloblar, ocharchilik, inflyatsiya, terror, epidemiyalar, emigratsiya ... Biz urushlar, kontslagerlar, qiynoqlar, talonchilik va himoyasiz shaharlarning ommaviy bombardimonini ko'rishimiz kerak edi. ...Bizning avlodimiz uchun avvalgi avlodlardek, yashirinish, voqealardan chetga chiqish imkoniyati yo'q edi. Qochadigan yurt, sotib olsa bo'ladigan tinchlik yo'q edi, taqdir hamisha va hamma joyda bizni ta'qib etib, o'zining to'yimas o'yiniga tortdi, "-deb yozgan edi Tsvayg. Yozuvchining ko'pgina kundaliklarida, barcha urushlar, sabrsizliklar, passport rejimi -yoyinki barcha yovuzliklar sababi-"insonlarning aqlsizligi", degan g'oyani uchratsak bo'ladi.

Chuqur psixologizm, asab tarangligini ifodalovchi dramatism va badiiy shakl ekspersiyasi kabi Tsvayg novellalarining o'ziga xos hususiyatlari 20-asr tanqidiy realizmida katta burilish bo'ldi. Stefan Svaygning badiiy uslubi yana personajlarning jismoniy va ma'naviy portretining nozik tuyg'usi, ularning batafsil tavsifi va tahlili bilan ajralib turadi.

Xulosa qilib shuni aytish mumkinki,” psixologizm avstriyalik yozuvchi ijodi va uning badiiy uslubining asosi bo‘lgan. Yozuvchining barcha asarlarida o‘zining noyob usuli - o‘z qahramonlariga hamdard bulish, ya’ni “empatiya (“insonning boshqa inson dardini his qilib, hamdard bo‘la olish hususiyati”) usulidan foydalangan. Shuning uchun avstriyalik yozuvchining barcha asarlari hayratlanarli darajada o‘zing chuqur psixologik mulohazasi va samimiyligi bilan ajralib turadi.”- deb yozadi Asomiddinova G.A. Tsvayg haqidagi maqolalarining birida.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Asomiddinova G.A. S. Tsvaygning “Notanish ayol maktubi” va “Ayol hayotidan 24soat” novellalarida ayollar obrazi talqini

INTERPRETATION OF THE IMAGE OF WOMEN IN S. ZWEIG'S SHORT STORIES "THE LETTER OF AN UNKNOWN WOMAN" AND "24 HOURS OF A WOMAN'S LIFE" American Journal of Interdisciplinary Research and Development ISSN Online: 2771-8948 Website: www.ajird.journalspark.org Volume 03, April, 2022 46 | Page 5.

2. S. Tsvayg “Ayol hayotidan yigirma to‘rt soat”, Toshkent, “O‘zbekiston”, 2013

3. С.Цвейг ”Исторические миниатюры из цикла ”Звёздные часы человечества”, Москва, Издательство ”Правда”, 1991

4. С.Цвейг ”Письмо незнакомки”, Издательство ”Ёш гвардия”, 1985